

TALLER: Descarreguem la motxilla de prejudicis

Palma Educa
+ Temps d'Educació

Ajuntament de Palma

**Govern
de les Illes Balears**

Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Índex del taller

“Descarreguem la motxilla de prejudicis”

Objectius	p. 3
Descripció del taller	p. 3
Metodologia de la sessió	p. 3
Continguts	p. 4
Conceptes clau	p. 4
Els estereotips	p. 5
Els prejudicis.....	p. 6
Els rumors.....	p. 7
El racisme.....	p. 7
Com lluitar contra els prejudicis.....	p. 8
Referències	p. 9
Dinàmiques	p. 10

Objectius del taller

"Descarreguem la motxilla de prejudicis"

- Definir conceptes: rumors, prejudicis, estereotips
- Sensibilitzar la població general per tal d'afavorir la convivència
- Despertar la consciència sobre els efectes dels prejudicis i estereotips, en un mateix i en els demés
- Prevenir possibles conflictes
- Reconèixer les situacions de discriminació i xenofòbia per tal de poder evitar aquestes conductes
- Conèixer els mecanismes de creació i potenciació dels rumors, així com els mitjans pels que es transmeten
- Comprendre la realitat de la immigració
- Afavorir conductes positives, respectuoses i integradores evitant caure en la desinformació i confrontant els rumors

Descripció del taller

"Descarreguem la motxilla de prejudicis"

Aquest taller va dirigit a treballar sobre les percepcions i els etiquetatges que marquen les relacions i condicionen la manera de viure en comunitat.

Pensam que es poden consolidar els valors i habilitats necessàries per a construir en el futur una societat més justa on la integració de tots els grups socials sigui una realitat.

La sensibilització en la població en general sobre prejudicis i actituds xenòfobes és una estratègia bàsica per a aconseguir-ho, així com potenciar una visió oberta i flexible de les diferències, el qüestionament de valors negatius cap a les persones, ...

-3-

Metodologia de la sessió

El material està estructurat de la següent manera:

- Document amb els continguts i les dinàmiques: és el material en el que es basa el taller i que servirà de referent a l'hora de treballar amb qualsevol grup els continguts que s'hi exposen
- Power point per a diferents col·lectius (per edat): presentació en power point que s'empra per a dur a terme la sessió

El material està adreçat a 3 col·lectius:

- **PRIMÀRIA:** el taller està dissenyat per a dur a terme amb els cursos de 5è i 6è (de 10 a 12 anys). En el document de contingut base es poden trobar dinàmiques específiques pel col·lectiu. El material està disponible en català.

- **SECUNDÀRIA:** el taller està dissenyat per a dur a terme amb l'alumnat d'ESO i Batxiller (a partir dels 12 anys). En el document de contingut base es poden trobar dinàmiques específiques pel col·lectiu. El material està disponible en català.

- **ADULTS:** el taller està dissenyat per a dur a terme amb persones adultes ateses des d'una entitat o servei. En el document de contingut base es poden trobar dinàmiques específiques pel col·lectiu. El material està disponible en català i castellà.

El taller està preparat per a durar 1'5 hores. En aquest temps es pot seguir el power point, i es pot anar intercalant amb les dinàmiques proposades, vídeos, Es pot adaptar la durada i el contingut al grup, però no es recomana una durada inferior a 1 hora.

Per a la sessió es proposen varies dinàmiques de grup que la persona que desenvolupa el taller pot triar i adaptar en funció de les característiques i necessitats del grup destinatari.

Elements a tenir en compte en quan a sensibilització:

- S'ha d'evitar condemnar, ridiculitzar, justificar estigmatitzar, criminalitzar,...
- Aplicar l'escolta activa, assertivitat, empatia (sabent que sempre és més fàcil posar-se en el lloc de les víctimes), llenguatge corporal i sensorial,...
- Tenir en compte que normalment els temes que produeixen prejudicis són temes delicats perquè la gent es posiciona en extrems.
- S'ha de crear el clima per a que les persones puguin expressar els seus arguments (sense jutjar), de manera respectuosa.
- S'ha de tenir present que en les opinions i/o arguments hi ha una càrrega emocional, tant del que les expressa com del que les escolta.
- S'han d'evitar els "atacs" entre els participants del taller, ja que pot afectar al bon desenvolupament del mateix.

Continguts

CONCEPTES CLAU

CIUTADÀ/-ANA: És la persona que, per haver nascut o residir a la ciutat, és membre de la comunitat i a la que se li reconeixen els drets i deures propis de la ciutadania.

DISCRIMINACIÓ: Es refereix a la ideologia o comportament social que separa i considera inferiors a les persones per la seva raça, classe social, sexe, religió o altres motius ideològics, atemptant contra la igualtat.

EMIGRAR: Deixar el propi país per anar a viure en un altre.

ESTEREOTIP (= etiqueta): És una estandardització en una forma convencional de determinades característiques. S'atribueixen qualitats a una persona com membre d'un grup i no se la jutja des de la seva individualitat.

ESTRANGER/-A: Persona natural d'un país diferent d'aquell on es troba, és a dir, que és d'un altre país.

ESTRANGER/-A COMUNITARI: Persona que ve d'un altre país que pertany als Estats membres de la Unió Europea

ESTRANGER/-A EXTRACOMUNITARI: Persona que ve d'un altre país que no pertany als Estats membres de la Unió Europea

EXILI: Abandonar la pàtria per necessitat, partir del país generalment per motius polítics.

IMMIGRAR: Venir a establir-se en un país que no és el propi.

INTERCULTURALITAT: És un procés de comunicació e interacció entre persones i grups, on no es permet que un grup cultural estigui per sobre l'altre, i en el que s'afavoreix en tot moment la integració i convivència entre cultures. Les relacions s'estableixen basant-se en el respecte a la diversitat i a l'enriquiment mutu.

INTEGRACIÓ: Procés que suposa que gent que es troba en diferents grups socials (per qüestions econòmiques, culturals, religioses, o nacionals) es reuneixi baix un mateix objectiu. El que s'ha d'aconseguir és que existeixi una igualtat real entre les persones, independentment de la seva raça i que es desenvolupi una cultura on existeixi la tolerància necessària per a que totes les cultures hi tinguin cabuda, i siguin respectades.

MULTICULTURALITAT: Que suposa l'existència de diverses cultures en una nació o entorn geogràfic.

NOUINGUT/-DA: Persona que arriba per primera vegada a una comunitat, amb el xoc emocional que pot suposar un entorn social i cultural completament nou.

PERSONA: Qualsevol individu amb drets i deures (=humà).

PREJUDICI (= jutjar abans de...conèixer): És una opinió o judici que no està basada en cap experiència o causa. És una manera d'excloure algú basant-se en característiques negatives. Està molt relacionada amb la discriminació. Els prejudicis no tenen en compte experiències reals ni contrastades. No necessita alimentar-se amb cap conflicte econòmic, polític o social. Es basa en informació imaginària que mai es verifica: amenaces, llegendes o mites. Els prejudicis poden ser de diferents tipus: racials/ètnics, gènere, poder, orientació sexual, ...

RACISME: Entenem per racisme qualsevol forma d'exclusió, segregació, discriminació o agressió a les persones per motiu del seu origen ètnic o nacional, el color de la pell, les creences religioses, o les pràctiques culturals o de qualsevol altre tipus. El racisme generalment se produeix quan una persona o grup se considera superior a l'altre. I genera importants dificultats en la convivència, la preservació dels drets de les persones, el model de societat i el sistema democràtic.

RESPECTE: Valor que permet acceptar i valorar qualitats d'una altra persona, és el reconeixement dels drets propis i dels altres, valor que facilita la convivència. Es sol expressar amb la frase: "no facis als demés el que no vulguis que et facin a tu".

RUMOR: Són especulacions no confirmades que s'intenten donar per certes amb un objectiu determinat i que condicionen el comportament de les persones sense tenir en compte la informació objectiva.

TÒPIC: Expressió, idea o frase comú molt emprada, trivial o vulgar. Es tracta d'una idea estereotipada o d'un lloc comú que, de tant emprar-la, perd el seu valor.

ELS ESTEREOTIPS

Són percepcions exagerades i simples que es tenen sobre una persona o grup, quan es comparteixen certes característiques/qualitats/habilitats, per justificar una conducta en relació a una determinada categoria social. És una generalització, un clixé.

Estan constituïts per idees, judicis, actituds, creences i opinions preconcebudes, imposades pel mitjà social i cultural, i que s'apliquen de forma general a totes les persones pertanyents a una categoria, grup, nacionalitat, edat, sexe, orientació sexual, procedència geogràfica, entre uns altres.

Els estereotips no són ni positius ni negatius en si mateixos. Són imatges mentals molt simplificades de realitats complexes, que condicionen el comportament de les persones davant situacions noves. Així, tenim la tendència natural a classificar i agrupar les persones en categories. Els estereotips existeixen en tots els grups socials. Mentre considerem el grup al que pertanyem com a heterogeni, tendim a veure els altres grups com a homogenis.

El problema sorgeix quan aquestes classificacions exageren o distorsionen les creences que tenim de les característiques o trets diferencials d'un grup i no es jutja als seus membres des de la seva individualitat (generalització).

Normalment els estereotips no s'adquireixen per experiència directa sinó que es transmeten a través de la informació que rebem de diversos mitjans (amistats, família, veïns, companys de treball, mitjans de comunicació, etc.). Assumim com a pròpia aquesta informació sense qüestionar-la, i per aquest motiu els estereotips són molt difícils de desmuntar i es troben en l'arrel dels prejudicis.

ELS PREJUDICIS

Els prejudicis són opinions o judicis que no es basen en cap experiència o causa. És una manera de generalitzar basant-se en característiques o trets diferencials que està molt relacionada amb la discriminació. Els prejudicis no solen tenir en compte experiències reals ni contrastades.

Es basen en informació imaginària que mai es verifica: amenaces, llegendes o mites.

Els prejudicis poden ser de diferents tipus: culturals, gènere, orientació sexual, estètics,...

En quan als prejudicis culturals, hem de tenir present que s'alimenten d'un sistema de representació que assigna a cada comunitat uns trets diferencials negatius i deixa de banda l'experiència real que s'hagi produït arran del contacte entre aquests grups. Els prejudicis no necessiten alimentar-se dels conflictes (econòmics, polítics o socials), sinó que sorgeixen com a conseqüència d'estereotips generalitzats: idees que no es solen verificar, amenaces, llegendes o mites. Aquestes imatges condueixen a emetre judicis negatius sobre un determinat grup, que es fan extensibles a cadascun dels seus membres.

Es pot definir prejudici com l'actitud hostil i desconfiada cap a alguna persona que pertany a un col·lectiu, simplement a causa de la seva pertinença a aquest grup (Allport, 1954).

Les desigualtats socials també estan a la base dels prejudicis, que acostumen a aplicar la societat majoritària als grups minoritaris, i que s'utilitzen per justificar comportaments o actituds de discriminació.

TIPUS DE PREJUDICIS

Existeixen diferents tipus de prejudicis entre els quals podem esmentar:

- **Prejudicis culturals:** es basa en la visió d'una cultura superior per sobre d'una cultura a la que atribuïm trets negatius.
- **Prejudicis Religiosos:** totes les religions marquen un determinada creença. El desconeixement (o coneixement parcial) poden determinar la visió de les religions i de les persones (per extensió).
- **Prejudicis de Gènere:** es tracta d'atribuir unes característiques en funció del gènere. Aquestes característiques (diferenciades entre gèneres) poden ser apreses, transmeses per valors culturals, opinions generalitzades....
- **Prejudicis d'Orientació Sexual:** es basen en marcar les diferències per tenir una sexualitat "diferent" del que es considera "normal o natural"
- **Prejudicis Estètics:** estan lligats als patrons de bellesa i a modes. Per exemple, la publicitat ens presenta figures estereotipades de la bellesa, que es segueixen com exemples d'ideal de bellesa.

-6-

PER QUÈ SORGEIXEN ELS PREJUDICIS?

Hi ha moltes teories que expliquen l'origen dels prejudicis, i les podem classificar per:

- Teories tradicionals: expliquen l'origen dels prejudicis en resposta a la jerarquia social (superioritat d'una cultura front les altres), com a resultat de frustracions i inseguretats (sobretot en èpoques de crisi apareixen conductes discriminatòries), com a resposta a conflictes d'interessos (en quan a l'accés a oportunitats), per imposició (conquesta de territoris), entre d'altres motius;
- Teories modernes: expliquen l'origen dels prejudicis des d'un punt de vista més social i relacional, com a procés de diferenciació (necessitat de diferenciar-se de l'altre), per categorització social (agrupacions per identitat social del grup), per sentiment d'amenaça de l'estatus social (afecta a l'estabilitat del grup), per inseguretat o desconeixement (por a allò desconegut i diferent).

A més, s'ha de tenir en compte que alguns autors vinculen el prejudici amb una simplificació excessiva, és a dir, es simplifica la informació per a que sigui més bona d'entendre i es generalitzen situacions que pareixen similars.

També podem vincular els prejudicis amb la dificultat per canviar els pensaments o creences que té cada persona, de manera que la informació es valora en relació als estereotips previs.

RUMORS

Els rumors són declaracions sobre persones, grups, fets o institucions, que es difonen. Són comentaris que circulen d'una persona a una altra sense que es demostrï la veracitat, amb la intenció que siguin assumides com a reals i a les quals se'ls atorga credibilitat no perquè hi hagi proves directes que les sostinguin sinó perquè hi ha gent que les creu (Sunstein, 2010).

Sovint els rumors neixen i s'estenen amb èxit perquè corroboren idees o creences prèvies de qui els accepta. Algunes persones i grups donen per bons certs rumors perquè són compatibles amb els seus propis interessos, o amb el que creuen que és veritat.

Al mateix temps, els rumors són una forma de gestionar ansietats i incerteses mitjançant la generació i circulació de declaracions i suposicions que ens ajuden a explicar i entendre situacions ambigües o d'incertesa, a reduir ansietats, i a justificar comportaments (Rosnow i Foster, 2005 ; DiFonzo i Bordia, 2007).

Per això, sovint els rumors també sorgeixen en contextos d'amenaça real o potencial, tant tangible com a psicològica, que provoca en les persones una sensació de control i de confort psicològic. Les amenaces psicològiques poden ser personals o col·lectives i sovint estan relacionades amb la identitat. En contextos socials on el desconeixement, els estereotips i els prejudicis generen sentiments de por i d'amenaça a la identitat col·lectiva, els rumors juguen un paper tranquil·litzador. Els rumors s'alimenten dels estereotips i dels prejudicis, al mateix temps que en poden crear de nous.

ELEMENTS PER A LA COMPRESIÓ DELS RUMORS

- **Situació:** ambigüitat, falta d'informació, risc o amenaça.
- **Origen:** desinformació i falta de coneixement directe.
- **Contingut:** explicatiu, informatiu però amb veracitat no demostrada.
- **Funcions:** explicar ambigüitat, reduir, gestionar angoixa, defensa identitat .
- **Difusió:** procés col·lectiu. Més fàcil si provoca emocions fortes (por, rebuig, indignació)
- **Èxit:** més fàcil si són compatibles amb opinions prèvies o interessos personals.
- **Acceptació:** si la majoria de gent que coneixem creu un rumor haurem de creure'l.
- **Desmentir:** difícil perquè la seva veracitat no està demostrada. Donar informació, fer reflexionar.

-7-

En quan a la difusió dels rumors, hem de tenir present que no només som les persones que en petits grups participam en l'evolució del rumor, sinó que els mitjans de comunicació, xarxes socials i personatges públics en juguen un paper important.

RACISME

Entenem per racisme qualsevol forma d'exclusió, segregació, discriminació o agressió a les persones per motiu del seu origen, el color de la pell, les creences religioses, o les pràctiques culturals o de qualsevol altre tipus.

El racisme generalment es produeix quan una persona o grup es considera superior a l'altre generant importants greuges en la convivència, la preservació dels drets de les persones, el model de societat i el sistema democràtic. Diferenciem tres tipus de racisme, principalment:

- **Racisme institucional:** és el que trobem en les lleis i polítiques dels governs i les administracions públiques, així com en els discursos polítics que discriminen per raons d'origen, color de pell o cultura. Quan les lleis i polítiques tendeixen en la societat cap a la separació de les persones, ens trobem davant un model segons el qual no totes les persones som iguals davant la llei, que estableix categories de ciutadans en funció dels drets que l'Estat reconeix i les oportunitats que garanteix. Per exemple, les persones immigrades, el col·lectiu gitano, però també altres col·lectius són susceptibles de ser discriminats davant la llei.
- **Racisme social:** són situacions de racisme que sofreixen moltes persones en la seva vida quotidiana (en el treball, en l'entrada de locals d'oci, pel carrer, entre veïns, en tendes, a l'escola,

etc.). Discriminacions per qüestió d'origen, religió o cultura, i que situen en les diferències l'origen dels problemes i conflictes de la seva comunitat.

El racisme social no ha parat de créixer en el nostre país i d'ocupar nous espais: l'esport i Internet són esferes socials on també es donen casos de racisme.

A més, aquest ja no només afecta als nousvinguts i al poble gitano, sinó també a ciutadans i ciutadanes immigrants ja residents aquí, els joves fills i filles de famílies immigrades que han nascut aquí o que han arribat de molt petits, els joves provinents d'adopcions internacionals i els menors no acompanyats (que han arribat solos, sense família).

- **Racisme subtil:** es tracta d'un tipus de racisme social i implica una resposta emocional negativa cap a membres d'altres cultures en què els sentiments no són tant d'odi i clara hostilitat (pròpies del racisme més explícit), sinó més aviat de certa incomoditat, inseguretat o, fins i tot, por. El resultat és, més aviat, evitar el contacte amb l'altre grup sense manifestar conductes obertament hostils (Meertens i Pettigrew, 1992)

COM LLUITAR CONTRA ELS PREJUDICIS

- Els prejudicis tenen efecte en nosaltres mateixos i en els demés.
- Tots podem ser víctimes de rumors i etiquetes.
- No existeix sols una veritat, tot depèn de com ho miris.
- Els rumors dificulten la convivència, s'ha de combatre amb el diàleg.
- No existeixen cultures superiors o inferiors, sinó diferents.
- És necessari informar-se, contrastar els rumors i transmetre la "veritat": NO ET CREGUIS TOT EL QUE ET DIGUIN, SENTIS O VEGIS, COMPROVA-HO.

FORMES D'ELIMINAR ELS PREJUDICIS

Com tots sabem els prejudicis estan arrelats en les ideologies i estils de vida que es van ser inculcats o apresos els quals són difícils de canviar. Però cal reconèixer que hi hauria diverses maneres de les quals les persones podrien evitar realitzar un prejudici entre aquests aquesta:

-**Desenvolupar l'Empatia:** Això ho aconseguiríem posant-nos en el lloc de l'altre, fent-nos preguntes, com. Per què actuen així els altres? Com se sentirien si ells anessin discriminats?

-**Promoure l'amistat en grups diferents:** Seria de gran ajuda ja que l'afecte ens permet conèixer a les persones, saber que li agrada, que li molesta, i cada veus seriosa major el grup d'amistat, i es donarien menys els prejudicis.

-**Adequar el vocabulari i el llenguatge:** quan parlem d'altres persones, hem de tenir en compte que alguns comentaris es poden considerar despectius o ofensius

- **Educació sobre l'acceptació i la tolerància:** La Declaració dels Drets Humans dedicat un article a la Significació de la tolerància, entesa com:

La tolerància és el respecte, l'acceptació i l'estimació de la riquesa i de la diversitat de les cultures del nostre món, de les nostres formes d'expressió i de les nostres maneres d'expressar la nostra qualitat d'éssers humans. La tolerància és encoratjada pel coneixement, l'obertura d'esperit, la comunicació i la llibertat de pensament, de consciència i de creença. La tolerància és l'harmonia en la diferència. La tolerància no és pas només una obligació d'ordre ètic: és també una necessitat política i jurídica. La tolerància és una virtut que fa possible la pau i contribueix a substituir la cultura de la guerra per una cultura de la pau

La tolerància no és ni una concessió, ni una condescendència, ni complaença. La tolerància és, en primer lloc, el reconeixement dels drets universals de la persona humana i de les llibertats fonamentals dels altres. En cap cas la tolerància no pot ser invocada per justificar atemptats a aquests valors fonamentals. La tolerància ha de ser practicada pels individus, els grups i els estats. La tolerància és la clau dels drets humans, del pluralisme (inclòs el pluralisme cultural) de la democràcia i de l'estat de dret. La tolerància implica el rebuig del dogmatisme i de l'absolutisme, sosté les normes enunciades en el conjunt dels instruments internacionals relatius als drets humans.

D'acord amb el respecte als drets humans, la pràctica de la tolerància no significa tolerar la injustícia social ni renunciar a les pròpies conviccions, ni fer concessions en aquest aspecte. La pràctica de la tolerància significa que cadascú és lliure de triar les seves conviccions i reconeix

que l'altre gaudeixi de la mateixa llibertat. Significa l'acceptació del fet que els éssers humans, que es caracteritzen naturalment per la diversitat del seu aspecte físic, de la seva situació, de la seva forma d'expressió, dels seus comportaments i dels seus valors, tenen el dret de viure en pau i de ser tal com són. També significa que ningú no té el dret d'imposar les seves opinions als altres.

(Declaració dels Drets Humans, Article 1).

FORMES D'ELIMINAR ELS PREJUDICIS

ELEMENTS QUE DIFICULTEN LA COMUNICACIÓ

Per tal de poder treballar sobre la prevenció dels prejudicis, fem un recull d'una sèrie d'elements a tenir en compte perquè dificulten la comunicació:

- **Aconsellar (donar lliçons, sermonejar...)**
- **Fer burla**
- **Canviar de tema**
- **Criticar**
- **Insultar**
- **Interrompre**
- **Jutjar**
- **Llevar importància**

Referències

Allport, G.W. (1954). *The nature of prejudice*. Massachusetts: Addison-Wesley Publishing Company.

DiFonzo, N. i Bordia, P. (2007). Rumor, Gossip and Urban Legends. *Diogenes*, 54: 19-35.

Espelt, E., Javaloy, F. i Cornejo, J.M. (2006). Las escalas de prejuicio manifiesto y sutil: ¿una o dos dimensiones?. *Anales de psicología*, 22, 1, 81-88.

Federación de ONG de Desarrollo de la Comunidad de Madrid (FONGDCAM). *Manual digital de Educación Intercultural*. Plana web amb recursos didàctics i teòrics.

Generalitat de Catalunya. La Declaració Universal dels Drets Humans. Tolerància i Drets Humans.

Malgesisni, G. i Giménez, C. (2000): *Guía de conceptos sobre migraciones, racismo e interculturalidad*. Los libros de la Catarata.

Pettigrew, T. i Meertins, R. W. (1992). Le racisme voilé: dimensions et mesure. En M.

Rosnow, R. L., i Foster, E. K. (2005). Rumor and gossip research. *APA Online: Psychological Science Agenda*, 19.

Sunstein Cass R. (2010). *Rumorología. Cómo se difunden las falsedades, por qué nos las creemos y qué se puede hacer contra ellas*. Barcelona. Debate

Wieviorka (Dir.). *Racisme et modernité*. París: La Decouverte.

Recursos a la web

Planes web que contenen definicions, recursos didàctics i videos:

<http://www.understandingprejudice.org/>

<http://www.prejuicios.blogspot.com.es/>

Recursos audiovisuals

Exposició “La ciutat de la diferència”

http://www.cccb.org/es/publicacio-la_ciutat_de_la_diferencia-34965

Vídeo: Fundación Secretariado Gitano: <https://www.youtube.com/watch?v=mG7XHzfSAWU>

Vídeo: experiment que reproduceix el que es va fer en els anys 30' Keneth i Mammi Clark:

<https://www.youtube.com/watch?v=oOZmtcv9WR0&feature=endscreen&NR=1>

Vídeo: Fundación Secretariado Gitano. El empleo nos hace iguales

<http://www.youtube.com/watch?v=d8YYGOAF1Cw>

Vídeo: “Qué será lo que tiene el negro” Programa de El Intermedio emès el 16/03/2011:

<https://www.youtube.com/watch?v=XosIy-BOxag>

Vídeos: “Inmigrantes en Alemania” Programa Salvados emès el 5/01/2008:

<http://www.youtube.com/watch?v=zJtsi-yvOXY>

http://www.youtube.com/watch?v=4Tp_ocrGpp4

<http://www.youtube.com/watch?v=egvmgidJfs8>

Campanya de sensibilització “Derechos Humanos”. Campanya basada en el component emocional del prejudici: https://www.youtube.com/watch?v=Njxd5V_dgXo

<https://www.youtube.com/watch?v=dC6fPnp8mzc>

Vídeo: Campaña “Intolerantes anónimos” (dificultad para cambiar el componente emocional de los prejuicios) <https://www.youtube.com/watch?v=nFY9thyYW-Q>

Mariano Peña Vs. Mauricio Colmenero: <http://www.youtube.com/watch?v=wnOM07SAQoQ>

Salvados emitido el 14/02/2010: “Chinos” <https://www.youtube.com/watch?v=tfiA5qEYEI4>

Serie online: Los titos: <http://www.youtube.com/watch?v=92IDTVmvPnM>

<http://www.youtube.com/watch?v=e4puQs771yU&NR=1&feature=endscreen>

http://www.youtube.com/watch?v=cISr_7abL-I

Dinàmiques

-10-

FITXA DINÀMICA

La 1a impressió (Primària i ESO)

OBJECTIUS:

1. Afavorir el clima de treball sobre la temàtica en concret.
2. Donar una visió àmplia dels “etiquetatges sobre primeres impressions”.

PARTICIPANTS:

Tothom

DESENVOLUPAMENT

La dinàmica consisteix en que, mitjançant la pluja d'idees, es vagin anotant a la pissarra les impressions de les fotografies que els anirem passant en el power point. Contestaran les següents preguntes:

- Qui pot ser la persona?
- A què es dedica?
- Quin tipus de persona pot ser?
- Com es relaciona amb els demás?

Una vegada passades totes les imatges, comprovarem qui són en realitat amb les fotografies completes.

DURADA:

15 minuts

MATERIAL:

Pissarra

FITXA DINÀMICA 2:
Grups i prejudicis
(ESO i adults)

OBJECTIUS:

1. Cercar connexions que fem de les persones basades en prejudicis i etiquetes
2. Desmuntar mites sobre alguns prejudicis.

PARTICIPANTS:

Tothom

DESENVOLUPAMENT

Repartirem un paper amb una paraula a cada participant. Hauran de fer grups de 5 en funció de com relacionin cada paraula amb les altres.

Una vegada fets els grups, ens explicaran a la resta per què han relacionat les paraules i analitzarem quins mites i estereotips hi ha darrera, així com aclarir conceptes

DURADA:

15 minuts

MATERIAL:

Paperets amb paraules

Etiquetes en català

DONA	PROSTITUCIÓ	HOME	POLÍTICA
NETEJA	IMMIGRANT	ROBAR	FEINA
MENJAR	CIUTADANIA	ESTRANGER/-A	CRISI
ESPANYA	ALEMANYA	MARROC	EQUADOR
IL-LEGAL	RACISME	POR	INTEGRACIÓ
CONVIVÈNCIA	RESPECTE	DESCONEGUT/DA	ROMANIA
DIFERÈNCIA	MALALTIA	CULTURA	DINERS
TREBALLADOR/A	EMIGRANT	IDIOMA	SENEGAL
CONFLICTE	MÀFIA	PREMSA	REBUIG

-11-

Etiquetes en castellà

MUJER	PROSTITUCIÓN	HOMBRE	POLÍTICA
LIMPIEZA	IMMIGRANTE	ROBAR	TRABAJO
COMIDA	CIUDADANÍA	EXTRANJERO/-A	CRISIS
ESPAÑA	ALEMANIA	MARRUECOS	ECUADOR
ILEGAL	RACISMO	MIEDO	INTEGRACIÓN
CONVIVENCIA	RESPECTO	DESCONOCIDO/DA	RUMANÍA
DIFERENCIA	ENFERMEDAD	CULTURA	DINERO
TRABAJADOR/A	EMIGRANTE	IDIOMA	SENEGAL
CONFLICTO	MAFIA	PRENSA	RECHAZO

FITXA DINÀMICA 3: VIDEOS (PRIMÀRIA, ESO, ADULTS)

OBJECTIUS:

1. Fomentar l'esperit crític davant rumors, idees preconcebudes i prejudicis.
2. Treballar la col·laboració, coordinació, el treball en equip i la cohesió grupal.
3. Treballar elements per a acabar amb els prejudicis i desmuntar mites i rumors.

PARTICIPANTS:

Tothom

DESENVOLUPAMENT:

Es poden passar els següents vídeos per a treballar el tema. L'objectiu, serà consolidar conceptes, valorar els diferents tipus de respostes i despertar l'esperit crític.

Els audiovisuals amb els que podem treballar són:

- (PRIMÀRIA) Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=u5651tdwyXo>

"Convivència: ocells": curt d'animació de 3min 25 segons, en el que un ocell intenta relacionar-se amb ocells d'una altra espècie, però el deixen de costat.

- (ESO-ADULTS) Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=9x38r-mO4Tk>

"anuncios: no juzgues antes de tiempo": curtmetratge humorístic que ens fa veure que no podem jutjar sense conèixer, i basant-nos en una situació que veim en un moment concret.

- (ESO-ADULTS) Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=5Zo30Q10rjE>

"No te dejes enredar!": curtmetratge de 2min 26segons sobre la reproducció dels rumors. Elements a tenir en compte: com s'alimenten (por, inseguretat,...), com s'estenen (mitjans de comunicació, polítics, coneguts,...), conseqüències (apartheid, genocidis,...) i què hem de fer per a acabar amb els rumors.

- (ADULTS) Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=dOpXWpXdfn8>

"Humor contra el prejuicio": extracte del programa El Intermedio d'1 min 29 segons en que, de manera còmica i irònica, es diuen diferents prejudicis vers la immigració. Són idees preconcebudes i bastant esteses que no es basen en cap informació real.

En gran grup es poden valorar els vídeos responnent a les següents preguntes:

- Resumeix en 1 frase el que se'ns conta en el vídeo: posa-li un títol o un lema
- Quines són les dificultats en que es troben els protagonistes/personatges?
- Quines etiquetes/rumors identifiques en el vídeo?
- De quines maneres es pot resoldre la situació?
- Se t'acuden altres opcions per a superar-la?

És important que una vegada visionat i respostes les preguntes, poguem valorar amb quines actituds es senten més identificats, i d'aquesta manera poguem treballar sobre l'etiquetatge i com eliminar prejudicis.

DURADA:

15-20 minuts

MATERIAL:

Vídeos (pen drive)

FITXA DINÀMICA 4: BARÒMETRE DE VALORS (PRIMÀRIA, ESO, ADULTS)

OBJECTIUS:

1. Analitzar com entenen les persones participants el concepte de RUMORS
2. Fomentar la reflexió, el diàleg i el posicionament personal.

PARTICIPANTS:

Tothom

DESENVOLUPAMENT:

Serveix d'avaluació inicial per conèixer les concepcions prèvies de les persones participants i a partir d'aquí iniciar la introducció de continguts.

Situem les persones del grup al centre de l'aula i pronunciem una frase. Per exemple: "els EE.UU es el millor país del món". A continuació demanem als participants que es situïn a l'esquerra de la classe si estan d'acord amb l'enunciat, i a la dreta si no hi estan d'acord. En un primer moment les persones han de decidir-se per una postura extrema, blanc o negre. Seguidament es passa un objecte que fa la funció de micro (un bolígraf, una pilota, un estoig) a algú de la part minoritària. Seguidament es va passant el micro de manera alternativa d'una banda a l'altra per escoltar els arguments de l'alumnat. En un segon moment, després d'escoltar unes quantes opinions, es pregunta si algú vol matisar la seva posició i moure's de lloc. Ara l'espai no s'ha de veure com una divisió entre dos blocs d'opinió sinó com un baròmetre que gradua les múltiples opinions.

En principi només cal deixar que els alumnes s'expressin lliurement. L'única funció de la persona dinamitzadora de l'activitat serà introduir tantes frases com vulgui, per tal d'iniciar un debat posterior.

Algunes frases que poden servir són:

1. Els Estats Units és el millor país del món (!?)
2. Som iguals però som diferents (!?)
3. Els musulmans són terroristes (!?)
4. Els mallorquins són molt tancats (!?)
5. Les notícies ens expliquen tota la realitat que passa al món (!?)
6. Els immigrants són més masclistes que els espanyols (!?)

DURADA:

20 minuts

MATERIAL:

Cap